

དབང་ལྡན་གྱི་ལྷན་ཁག་གི་དཔེ་ཆ་གསུམ།

ཆེད་ལས་དྲུག་ཆང་གིས་བདག་གཉེར་
ཁྱེད་ཚུལ་རབ་གསལ་མེ་ལོང་།

ཨ་ཁྱེད་དཔེ་ཆ་གསུམ་།

书本根据甘肃科学技术出版社1988年2月第1版兰州第1次印刷版本翻译出版。

དབང་འདི་ནི་གན་ཁྱུ་ཚན་རིག་ལག་ཅེས་དབེ་སྐྱན་ཁང་གི་ 1988 ལོའི་ཟླ་ 2 པའི་པར་གཞི་
1 པའི་ལན་གྲུ་ཨི་པར་ཐེངས་ 3 པ་གཞིར་བརྒྱུ་ཏེ་བསྐྱར་ནས་བསྐྱན་པ་ཡིན།

དབེ་སྐྱིག་འགན་ཁུར་པ། ཉམ་དོར།

མདུན་ཤོག་རྩས་འབྲི་པ། ལང་ཅུང་།

དབུལ་བལ་ཕྱག་འཁུར་གྱི་དབེ་ཚགས།

ཆེད་ལས་དུས་ཚང་གིས་བདག་གཉེར་བྱེད་ཚུལ་རབ་གསལ་མེ་ཁོང་།

*

ཀན་ཁྱུ་རྩ་ཐང་ཆགས་ཚུལ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱིགས།

ནམ་མཁའ་མེད་གེ་དང་ཆེ་བརྟན་གྱི་མཚོས་བསྐྱར།

མི་རིགས་དབེ་སྐྱན་ཁང་གིས་བསྐྱན།

མི་རིགས་པར་ཁང་གིས་པར་བཏབ།

1990 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་པར་གཞི་ 1 པ་བསྐྱིགས་པ།

1990 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་ 1 པ་བརྒྱུ་པ།

དབང་རེར་སྒྲ་ 0.58

脱贫致富丛书
专业户经营与管理
桑格 才杰译

(藏文)

甘肃草原生态研究所编
民族出版社出版发行 新华书店经销
民族印刷厂印刷

开本：787×1092毫米 1/32 印张：3 3/8

1990年12月第1版

1990年12月北京第1次印刷

印数：0001—700册 定价：0.58元

ISBN 7-105-01209-9/S·7

民文 (藏1)

འགོ་བརྒྱུད།

དང་གི་སྐབས་ཤིག་གཅིག་པའི་ཀླུ་མེ་ཆང་འཛུགས་སྐོས་ཚོགས་་་་
ཐོངས་གསུམ་པ་འཛུགས་ཚུན། རང་ཀླུ་གྱི་སྐྱོད་གསེབ་ཏུ་འགྱུར་སྟོན་ཏེ་
ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། སྐྱོད་གསེབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཉིན་རེ་བཞིན་རེ་
འཁྲུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁོམ་རའི་དགོས་མཁོ་
དང་བསྟུན་པའི་ཆེད་ཏུ་སྔོན་སྐྱོད་བྱེད་པའི་བཙོན་སེམས་རེ་ཆེར་སོང་ནས་
སྐྱོད་གསེབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལོ་བསྟུད་མར་འཕར་བྱུང་བ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
རང་ཀླུ་ནི་ཞིང་པའི་མི་གངས་ཏུང་བྱུར་བརྒྱུད་ལྷན་པའི་ཀླུ་ཁབ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན་པས་གོམ་གང་མདུན་སྐོས་ཀྱིས་ཞིང་ལས་སྐྱུར་བཞོད་དང་འཕེལ་
ཀྱས་གཏོང་རྒྱར་སྟོད་གཡང་ཡོ་ནས་གཏོང་རྒྱ་མེད། ཞིང་ལས་འཕེལ་ཀྱས་
གཏོང་རྒྱར་གཅིག་ནས་སྤྱད་ཁྱེན་དགོས་པ་དང་། གཉིས་ནས་
ཆན་རིག་ལ་བརྟེན་དགོས། སྐྱོད་གསེབ་ལ་ཆ་མཚན་ན་ཆན་རིག་ལག་ཅུལ་
ཀྱི་དགོས་མཁོ་དེ་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེར་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡིད། རང་ཀླུ་སྐྱོད་
གསེབ་ཏུ་རང་བྱུང་གི་ཆ་རྒྱུན་དང་སྔོན་སྐྱོད་ཀྱི་ཆ་ཆད་ཐད་བྱུང་བར་ཆེན་
པོ་ཡོད་པས། དབུལ་ཐོངས་ས་ཁུལ་གྱི་རྣམ་པ་འགྱུར་བ་བྱེད་བསམས་ན།
རེས་པར་ཏུ་དཀའ་ཆོགས་ཆེ་བའི་ལས་ཀ་དང་དུས་ལྡན་རིང་བའི་འབད་
བཙོན་བྱེད་དགོས།

དབུལ་ཐོངས་ས་ཁུལ་གྱི་རྣམ་པ་འགྱུར་བ་བྱེད་རྒྱར་དོན་དམི་་་་་་

གཞིར་བཟུང་བ་དང་གནས་ཆུང་མི་འདྲ་བ་ཕྱི་སྤྱི་དང་ཁག་པགས་ནས་
 བཅོས་སྤྱད་བྱེད་དགོས། རྒྱལ་ཁྱིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་རྒྱལ་གསུམ་ས་ཁུལ་གྱི་
 ཞིང་ལས་འཛུགས་སྤྱན་འགོ་བཟུང་ཆེ་ཆུང་གིས་རྒྱས་གསུམ་ས་ཁུལ་གྱི་དྲུང་...
 ཆང་ཁྱི་སྤྱོད་མང་པོར་ཆན་རིག་ལག་ཅུང་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཁྱབ་གདལ་དུ་...
 གྱིལ་བཟུགས་དང་། ཉེར་སྤྱོད་ལག་ཅུང་གསར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུར་སྤྱོད་ཀྱི་འདེད་
 དབུལ་བུལ་བྱུག་འཕུར་གྱི་ཐབས་ལམ་འཛུལ་རྟོགས་བཅས་བྱེད་རྒྱུ་དང་།
 ཆན་རིག་ལག་ཅུང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་འཕྲིན་དུས་ཤོག་དུ་ཁྱོད་གསེབ་དུ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྟེ་
 ཆེད་དུ། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་དབུལ་བུལ་བྱུག་འཕུར་གྱི་དཔེ་ཆ་གསུམ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཞིག་ཅ་འཛུགས་དང་པར་སྤྱོད་བྱེད་ཆེས་ཡོད། དཔེ་ཆ་གསུམ་འདི་ནི་
 འབྲེལ་ཡོད་མཁས་ཆེན་རྣམ་པས་ཚོམ་འབྲི་གནང་ཞིང་། སྤྱོད་བྱ་འབྲིང་
 རིམ་ཡན་གྱི་རིག་གནས་ཆུ་ཆད་ལྡན་པའི་ཁྲིའི་རྒྱུང་ཞིང་པ་དང་། ཆེད་
 ལས་དྲུང་ཆང་། གཞི་རིམ་ལག་ཅུང་རྒྱུང་འཛུལ་པ། ཁྱིམ་གཉེར་ལག་ཤེས་
 བཅོས་ལས་དང་ཁྱོད་རྒྱལ་ཁྱི་ལས་ཀྱི་བཅོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་དཔེ་...
 དེའི་ཡིན་པ་དང་། བཟང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་གསེབ་སྤེལ་དང་། འདེབས་
 འཛུགས། ཐོན་རྒྱས་ལ་ཐོག་མའི་ལས་སྤྱོད། ཁྱོད་གསེབ་ཀྱི་བདག་གཉེར་
 རོ་དམ། མ་གནས་ཞིབ་ཆེས། ཆེད་སྤྱོད་བདག་གཉེར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མང་
 གཞིའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཅི་ཐུབ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱོད་ཞིང་གོ་
 བདེ་བ་དང་། གནད་བཟུས་ཤིང་སྤྱོད་གོ་ཆེད་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད།

རྒྱལ་ཁྱིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་རྒྱལ་གསུམ་ས་ཁུལ་གྱི་ཞིང་ལས་འཛུགས་
 སྤྱན་འགོ་བཟུང་ཆེ་ཆུང་གིས་དཔེ་ཆ་གསུམ་འདི་ཚོམ་འབྲི་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཀན་
 སུ་ཆན་རིག་ལག་ཅུང་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་གིས་པར་དུ་སྤྱོད་རྒྱུ། དཔེ་གན་ཆེན་
 མ་རེན་ཅི་ལྟེ་ཡིས་ཚོམ་སྤྱིག་གི་གཙོ་འགན་བཞེས་རྒྱུ་བཅས་མངག་བཅོལ་

གནང་ཡོད། ང་ཚོའི་ཆུ་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་སྤྱོད་དང་ནོར་འཁྲུལ་
འགོག་མེད་དུ་ཡོང་ངེས་པས། མཁྱེན་སྦྱོན་ཡངས་པའི་སྒྲིག་པ་པོ་ནམ་པས་
ལེགས་པསྟབ་ཉེས་པཅོས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་གནང་རྒྱལ་ཞུ་ཆུ་ཡིན།

《དབུལ་བྲལ་ཕྱག་འགྱུར་གྱི་དཔེ་ཚགས་》

ཚུམ་སྒྲིག་ཏུ་ཡོན་ཏྱན་ཚགས་ནས།

1987. 10.

དཀར་ཆག

དང་པོ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་། (1)

གཉིས་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གི་བདག་གཉེར་བྱེད་སྤངས་

དང་ཐབས་རྒྱས། (10)

གསུམ་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གིས་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་

གནད་འགག་ (18)

བཞི་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གིས་བདག་གཉེར་བྱེད་སྤངས་

དོ་སྤངས་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན། (42)

ལྔ་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གི་དོ་དམ་ཅ་གནད། (48)

དྲུག་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གི་དཔལ་འབྱོར་ཕན་འབྲས་ལ་

དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པ། (64)

བདུན་པ། ཆེད་ལས་དུད་ཚང་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཟིན་ཐོ། (83)

དང་པོ། ཆེད་ལས་དྲད་ཆང་།

(གཅིག) གང་ཞིག་ལ་ཆེད་ལས་དྲད་ཆང་ཟེར།

ཆེད་ལས་དྲད་ཆང་ནི་ཕྱིས་ཆང་གིས་བདག་གཉེར་ཆ་པ་བྱས་ ཉི་...
ཆེད་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་ གྲིག་
གཞི་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་སྡེ་ཁག་གི་གཏན་འབབས་བྱས་པ་
ལྟར་ན་ཆེད་ལས་དྲད་ཆང་གི་ཆད་གཞི་ནི་གསལ་གསལ་ལྟར་སྟེ།

(1) ཕྱིས་ཆང་གི་ངལ་ཚུལ་ནུས་ཤུགས་གཙོ་བོའི་ངལ་ཚུལ་ནུས་
ཤུགས་མང་ཆེ་བས་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པའི་ཆེད་ལས་བདག་གཉེར་
བྱེད་པའི་དུས་ཚད་ངལ་ཚུལ་དུས་ཚད་སྟེ་པོའི་ 60% ཡན་ཆད་ སྐབས་...
དགོས་པ་དང་།

(2) ཆེད་ལས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་དེས་ཕྱིས་ཆང་གི་ ཡོང་འབབ་.....
སྟེ་པོའི་ 60 % ཟིན་དགོས་པ།

(3) ཆེད་ལས་ཐོན་རྫས་ཀྱི་ནང་ནས་ ཆོང་ གྲག་གིས་ 80% ཡན་
ཆད་ལ་སྐབས་དགོས་པ། (འབྲུ་རིགས་ཆེད་ལས་དྲད་ཆང་གི་ཆོང་གྲག་
དུ་གྲུར་པའི་འབྲུ་རིགས་དེ་ 60% ཡན་ཆད་དུ་སྐབས་དགོས་པ)

(4) ཐོན་རྫས་བཙོངས་པའི་ཡོང་འབབ་ (ཞབས་འདེགས་ ཀྱི་རང་
བཞིན་ལྟ་བུའི་ལས་གཉེར་ཡོང་འབབ་ཀྱང་བཙུས་ཡོད) དེ་ས་ ཆ་ དེ་ གའི་
(རྫོང་) གྲོང་གསེབ་དུ་སྟོང་མཁན་བདག་གཉེར་དྲད་ཆང་གི་ ཐོན་རྫས་.....

བཅོངས་པའི་ཆ་སྟོམ་ཡོང་འབབ་ལས་ལྷབ་གཅིག་ཡན་ཆད་དུ་ སླེབས་པ་...
བྱེད་དགོས་པ་བཅས་ཡིན།

གོང་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ནམས་འཛོམས་པའི་དུད་ཆང་ལ་ཆེད་ལས་...
དུད་ཆང་ཟེར་ཆོག ཡིན་ནའང་ཐོན་སྐྱེད་འཁོར་རྒྱལ་གྱི་དུས་རིམ་ཅུང་རིང་
ཞིང་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ནམ་གངས་དང་། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་
འགོ་བཙུགས་ཀྱང་ཁོ་དེར་ཡོང་འབབ་ཏུ་ཅང་ཉུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། ངལ་
ཚོལ་རུས་ཤུགས་སྤྱོད་ཆད་དང་བདག་གཉེར་གྱི་གཞི་ཁྲོན་ལ་གཞིགས་ནས་
གཏན་འཁེལ་བྱེད་དགོས། ཆང་ལས་དང་འབྲེལ་འབྲུལ་བྱེད་མཁན་ཆེད་
ལས་དུད་ཆང་ནམས་གྱི་ཐོན་ལས་ཆོང་ཚོག་དུ་འགྱུར་ཆད་ཅིས་ཐབས་མེད་
པས་ཆ་རྒྱན་གཞན་དག་གསུམ་ལ་གཞིགས་ནས་ཞིབ་བཤེར་གཏན་འཁེལ་
བྱེད་དགོས།

གོང་གསལ་གྱི་ཆད་གཞི་ནི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་ལ། བསྟོས་བཅས་ཐོག་
འགྲུལ་འགྱུར་བྱས་ཆོག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་ཚུལ་
དྲི་མི་མཉམ་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱས་ཡོད་ལ། ས་གནས་ཁག་གི་
དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་མཐོ་འདེགས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། ཡིན་ནའང་སྡེ་འཁྲིད་ཀྱི་རུས་པ་ཐོན་ཆེད་ཆད་གཞི་དེ་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་ས་ཁུལ་དེ་གའི་ཆ་སྟོམ་གྱི་ཆ་ཆད་ལས་མཐོ་བ་ཡོད་པར་...
བརྟེན་གོང་གསལ་གྱི་ཆད་གཞི་དེ་དག་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་འང་ལག་
ལེན་བྱས་ཆོག་གི་རེད།

ཆེད་ལས་དུད་ཆང་གི་ཆད་གཞིར་དབྱེད་ཞིབ་བྱེད་རྒྱ་ནི་གངས་...
འགྱུར་ཞིག་རེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་མིག་སྔར་གྲོང་གསེབ་དུ་གཞི་ཅའི་
ཐོག་གཅིག་ལྷོག་དུད་ཆང་ནས་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཀླུ་

གྱི་དུས་སུ་གནས་ཡོད་པས། དངོས་འབྱེལ་ཐེད་དེ་ཆེད་ལས་གཉེར་མཁན་
 ཏུ་གྱུར་པའི་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་ད་དུང་ཉ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད། ས་ཞིང་
 ནང་བཟུག་བྱེད་པ་དལ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཅན་གྱི་ཞབས་འདེགས་ལྷ་པོའི་
 རྒྱ་ཆད་དམའ་བ། མ་དུལ་མི་འདང་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འོག་ཆེད་
 ལས་དུད་ཆང་གི་ཆེད་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་པའི་ཆད་གཞིར་སྒྲང་ཆ་མཐོན་པོ་
 འདོན་རྒྱ་མེད་ལ། ཆེད་ལས་གཅིག་མ་གཏོགས་གཉེར་མི་ཚོགས་པའི་གོ་བ་
 དེ་བས་ཀྱང་ལེན་རྒྱ་མེད། ལྷག་པར་དུ་དབུལ་ཕོངས་ས་ཁུལ་དུ་ཆེད་ལས་
 དུད་ཆང་གིས་ལས་རིགས་གཅིག་གཙོ་གཉེར་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ལས་
 རིགས་གཞན་དག་ཀྱང་གཉེར་ཚོགས་པ་བྱེད་དགོས།

(གཉིས) ཆེད་ལས་དུད་ཆང་གི་བྱད་ཆོས།

སྤྱིར་བཏང་གི་དུད་ཆང་ཞིག་དང་བསྐྱར་ན་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་གི་...
 མངོན་གསལ་ཆེ་བའི་བྱད་ཆོས་ནི་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་དགོས་མཁོར་གཞིགས་ནས་...
 བདག་གཉེར་གྱི་ནུས་བྱངས་བདམས་ནས་གཅིག་བསྡུད་ཀྱིས་ཆོང་ཚྭ་ཅིག་...
 ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། དལ་ཚུལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་ཆད་དང་ཆོང་ཚྭ་གྱི་
 འགྱུར་ཆད་མཐོ་བ། ཆན་རིག་ལག་རྩལ་དང་ཆན་རིག་དང་མཐུན་པའི་
 བདག་གཉེར་དོན་མཁ་བྱེད་སྤངས་སྤྱད་མཁས་པོ་ཡོད་པ། ཞིབ་རྩིས་དང་
 དཔལ་འཕྱར་གྱི་ཕན་འབྲས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན།

གནས་འགྱུར་གྱི་ཆ་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་ན་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཆོང་ཚྭ་...
 བདག་གཉེར་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་བསྐྱར་ནས་མིག་སྒར་ཆེད་ལས་དུད་...
 ཆང་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་བྱད་ཆོས་དང་འགྲོ་བྱེད་གསར་པ་གཤམ་...
 གསལ་ལྟར་ཡོད་པ་རེད།

(1) གཞི་ཁྱོན་ཆུང་བ་ནས་གཞི་ཁྱོན་གང་འཆམ་ཆེ་བར་བར་སྐལ་

བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ཁྱིམ་ཚང་གི་རྒྱུ་ཞིང་ཁ་ཐོར་བའི་གནས་ཚུལ་དོར་ནས་
རང་ཉིད་ཀྱི་ངལ་རྩལ་རྒྱས་སྤྲུགས་དང་། མ་དངུལ། ཐོན་ཁུངས། ལག་
ཅུལ། ཚོང་རེ་དགོས་མཁོ་བཅས་ལ་གཞིགས་ནས་བདག་གཉེར་བྱེད་རྒྱ་
ཆེ་རུ་གཏོང་ཡོད་པ་དང་སྒྲིག་ནས་ཡན་འབྲས་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད།

(2) འདེབས་གསེའི་ལས་རིགས་ནས་ལས་སྒྲན་གྱི་ལས་རིགས་སུ་
བར་ཀླལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ཟླ་གསེབ་ཀྱི་ཆེད་ལས་དུད་ཚང་ཁག་ཅིག་ནི་
འདེབས་གསེའི་ལས་རིགས་ལས་ཁ་བྲལ་ནས་མ་དངུལ་གཏོང་ཉུང་བ་དང་།
ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དུས་འཁོར་སྤང་བ། ཡན་འབྲས་ཆེ་ཞིང་ཐོན་མགྱོགས་པ་
བཅས་ཀྱི་ལས་སྒྲན་བཟོ་ལས་དང་། འབྲིམ་འབྲུལ་ལས་རིགས། ཞབས་
ཞུ་ལས་རིགས་སོགས་སུ་སྐྱུར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

(3) ཉམས་ཚུངས་ལ་བརྟེན་ནས་དོ་དམ་བྱེད་པ་ཞིག་ནས་དེང་
རབས་ཀྱི་དོ་དམ་བྱེད་སྐབས་ལག་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་དུ་བར་ཀླལ་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད་པ། དེ་རྒྱུ་ཆེད་ལས་དུད་ཚང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་དཔལ་འབྱོར་ཞིབ་
ཅིས་བྱེད་རྒྱུ་དོ་སྣང་མི་བྱེད་པ་དང་། མ་དངུལ་གཏོང་བར་ཟིན་ཐོ་མི་
འབྱི་པ། ཟད་ཀྱོན་ལ་ཆད་གཞི་མི་བཟོ་བ། ཡོང་འབབ་ལ་ཞིབ་བརྒྱར་མི་
བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས། ཟླ་གྲན་དང་འཕྲོ་བརྒྱུག་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་
ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དེང་སྐབས་ཁོང་ཚོས་བདག་གཉེར་དོ་དམ་བྱེད་
ཐབས་སུ་མཐུད་དུ་སྐྱུར་བཅས་བྱས་ནས་ཅིས་ཞིབ་ཆགས་བརྒྱབ་པ་དང་།
མ་གནས་ཉུང་དུ་བཏང་བར་བརྟེན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡན་འབྲས་དེ་བས་ཀྱང་
མཐོ་བ་ཞིག་ཐོབ་སྤྲུག་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

(4) བཀག་སྒྲུལ་བྱེད་བཞིན་པ་ནས་སྒྲིལ་བྱེད་བཞིན་པར་བར་

གྲུ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ལོ་ཁ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ལ་ཆེད་ལས་དྲུད་ཆང་མང་ཆེ་བ་
 གི་ཆེད་ལས་གཙོ་པོ་གཙོ་གཉེར་མི་ཕྱེད་པར་ལས་རིགས་ཅི་མཆིས་ཆང་མ་
 གཉེར་གྱི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་གྱང་། ཆོང་ཚྭ་ཕོན་སྒྱུད་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་
 དང་བསྟུན་ནས་ཆེད་ལས་ཅན་དང་། ཆོང་ཚྭ་ཅན། སྤྱི་ཆོག་ཅན་བཅས་
 སྤྱི་འགྲུལ་ཆད་མཚུགས་སྤྱར་དུ་མཐོ་རུ་ཕྱིན་པར་བརྟེན། ཆེད་ལས་དྲུད་
 ཆང་ཁག་ཅིག་གིས་བྱིམ་ཆང་གིས་བདག་གཉེར་ཕྱེད་པའི་སྤྲུལ་སྤྱན་ཁྱད་་་
 ཆོས་བཅད་སྒྱུད་ཅིང་ཆོང་རར་ཁ་གཏད་དེ་དུས་ཕོག་དུ་བདག་གཉེར་ནམ་་་
 གངས་ལེགས་སྤྲིག་དང་། ལག་རྩལ་གསར་བ་བཅད་སྤྱོད། ཆོང་ཚྭ་གསར་
 བརྗེ་བཅས་བྱས་པར་མ་ཟད། ཁ་གསུམ་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་རྒྱང་རྒྱང་
 བས་ལྷུ་ཉེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོང་ཚྭ་གྲོང་བྱིར་ཆོང་རའི་སྒྲོན་ཕོན་གྱི་རྒྱ་་་
 ཆད་ཕོག་བཞག་ནས་འགན་སྤྱར་བྱས་ཉེ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ཕོན་རྗེས་གྱི་་་
 སྤྱས་ཆད་ལེགས་སུ་གཏོང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོང་ཚྭ་གྲགས་ཅན་
 གསར་གཏོད་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

(5) ལུས་ཀྱུགས་ལ་བརྟེན་པ་ནས་རིག་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་པར་བར་
 གྲུ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ཆེད་ལས་དྲུད་ཆང་མང་ཆེ་བས་གཞི་རྩའི་ཕོག་ད་
 དྲུང་སྒྲིལ་རྒྱན་གྱི་ལག་ཆ་དང་ལག་རྩལ་བཅད་སྤྱོད་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་གྱང་། རིག་
 གནས་གྱི་རྒྱ་ཆད་རྒྱང་མཐོ་པའི་ཆེད་ལས་དྲུད་ཆང་ཁག་ཅིག་བདག་གཉེར་
 ཕྱེད་མཁས་པ་དང་། ལག་རྩལ་གསར་བ་བཅད་སྤྱོད་ཕྱེད་རུས་ཆེན་པོ་
 ཡོད་པར་བརྟེན་ལུས་ཀྱུགས་འགན་ཚུན་ཕྱེད་མཁན་ནས་རིག་སྤྲུལ་འགན་
 ཚུན་ཕྱེད་མཁན་དུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཆོར་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་
 ཡོད་པ་ལྟེ། དང་པོ་ནི་སྒྲིལ་རྒྱན་ལག་རྩལ་གྱི་ཁྱད་འཕགས་རང་བཞིན་
 འདོན་སྤེལ་ཕྱེད་པ་དང་ལག་རྩལ་གསར་བ་འདྲན་སྤྱོད་ཕྱེད་པ་བྱང་འབྲེལ་

བྱེད་པ་དེ་དབེར་ན་འདེབས་གསེལ་ལས་རིགས་ཀྱིས་ས་ཁོན་གསར་པ་འདས་
 རྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། གསེལ་ཆགས་ལས་རིགས་ཀྱིས་བཅུད་འདྲེས་
 གཟན་ཆས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོད་པ། ལས་རྒྱན་ལས་རིགས་ཀྱིས་ལག་ཅུལ་གསར་པ་
 དང་བེད་རྒྱུད་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་ལག་ཅུལ་ནང་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོགས་ལྟ་
 བུ་རེད། གཉིས་པ་ནི་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱེག་གཞི་ཆེད་ལས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་
 ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཐབས་དེད་རབས་ཅན་ཏུ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་པ་
 དེ་རེད། གསུམ་པ་ནི་ཆན་ཞིབ་དང་ཐོན་སྐྱེད་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་བྱས་ནས་
 ཆན་རིག་ལག་ཅུལ་གྱི་སྒྲུབ་འབྲས་གསར་པ་བེད་རྒྱུད་ལེགས་པར་བྱས་ནས་
 ལྷན་ཆད་མེད་པར་ཐོན་རྫས་གསར་པ་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་དེ་རེད།

(གསུམ།) ཆེད་ལས་ཏུད་ཆང་གི་གོ་གནས་དང་རྒྱས་
 པ།

ཆང་ཚྭ་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་་་་
 འཆགས་སྐྱོན་བྱེད་རྒྱ་དང་། སྤྱང་གསེབ་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་ཆེ་ཏུ་
 གཏོར་རྒྱར་ངེས་པར་ཏུ་བརྒྱད་དགོས་པའི་གོ་རིམ་ཞིག་རེད། ཆེད་ལས་
 ཏུད་ཆང་ནམས་ཀྱིས་སྤྱང་གསེབ་ཀྱི་རང་བྱུང་དབལ་འཕྱར་ཆོང་ཚྭ་དབལ་
 འཕྱར་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཏུས་སྐབས་ལྷ་སྟེ་ཁྱིད་ཀྱི་གོ་གནས་བཟུང་ཡོད་པས་་
 སྤྱང་གསེབ་ཀྱི་སྐྱོན་ཐོན་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་ཀྱི་མཆོན་བྱེད་ཅིག་རེད། དེས་
 སྤྱང་གསེབ་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱས་ལྷགས་ལ་གསལ་གསལ་གྱི་རྒྱས་པ་ཐོན་གྱི་་་་
 ཡོད།

(1) ཆེད་ལས་ཏུད་ཆང་ནི་ཉན་མཆོང་བྱེད་སྤྱད་པ་དང་། ལས་
 རྒྱུབ་སྟེ་ཁྱིད་བྱེད་སྒྲུབ་པ། དཀའ་སྤྱད་སྤྱག་འགྱུར་གྱི་དཔེ་བཟང་བཅས་
 སྤྱི་གཏིན། ཁོང་ཆོ་སྐྱོན་ལ་ལྷག་པོར་གྱུར་པའི་དཔེ་རྒྱས་ཐོན་པ་དེས་སྤྱིར་

བདང་གི་དྲུང་ཆང་ནམས་ལ་སྐལ་མ་ཤུགས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 ཆེད་ལས་ཁྲིང་ཆོ་དང་ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་མཉམ་འབྲེལ་ཆོགས་པ་ཟེར་བ་དེ་
 དག་མང་ཆེ་བ་ནི་དྲུང་ཆང་གཅིག་གིས་དྲུང་ཆང་ཁ་གསལ་བྲིད་ནས་བྱེད་སྒོ་
 གྲེལ་དེ་མི་ཆང་མང་པོར་སྐལ་མ་ཐེབས་པས་མི་ཉིན་རེ་ལས་མང་བ་ཞིག་
 ཤུག་འཕྱར་གྱི་ལམ་ཐོག་དྲུང་ཆུང་དྲུང་ཆུང་གི་པ་རེད།

(2) ཁྲིང་གསེབ་ཀྱི་ཐོན་ལས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་ལེགས་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་
 ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་ནི་ཁྲིང་གསེབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཆེད་ལས་ཅན་དང་།
 ཆོང་ཟོག་ཅན། དེང་རབས་ཅན་བཅས་སུ་མངོན་དྲུང་འཕྱར་བ་བྱེད་མཁན་
 སྒོན་སྒྲིང་མཁན་རེད། ཁྲིང་གསེབ་དྲུང་ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་སྒྲ་ཆོགས་འཕྱར་
 ཆེན་དྲུང་ཕྱང་བ་སྒྲིང་དང་། ལྷག་པར་དྲུང་ཐོན་ལས་དང་། ཆོང་ལས།
 འབྲིམ་འགྲུལ་ལས་རིགས། དེ་མིན་ཞབས་ཁུ་ལས་རིགས་སོགས་བྱེད་
 མཁན་ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་དང་། དེ་མིན་ཆ་འཕྲིན་འདོན་སྒྲིང་དང་། ཉེ་
 ཆོང་འབྲེལ་གདུག་བྱེད་མཁན་ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་སོགས་ཀྱིས་སྒྲེ་བྲིད་ནས་
 ཐོན་སྒྲིང་བྱེད་པུལ་གསར་པ་གསར་གཏོང་བྱས་སྐབས་ངལ་ཚལ་རྩས་་་་་་
 ཤུགས་ལྷག་མ་སྒོ་སྒྱུར་བྱེད་རྒྱུར་སྐལ་མ་ཐེབས་དེ་ཁྲིང་གསེབ་ཀྱི་དཔལ་་་་
 འབྱོར་སྒོ་ཀྱན་ནས་གཅིག་མཐུན་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་བ་བྱེད་པར་གདོང་ལན་
 གི་རྩས་པ་ཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཆེད་ལས་དྲུང་ཆང་དེ་ཆོ་ཆོང་རྩེ་
 གནས་ཚུལ་གྱི་“ཕུལ་ཞིབ་པ”དང་། ལག་ཅུལ་གསར་པའི་“འཛིན་སྒྲེལ་
 དཔལ་པོ”ལྟ་བུར་ཆགས་པས་ངལ་ཚལ་ཐོན་སྒྲིང་གི་ལས་ཆོད་མཐོ་བ་དང་།
 ཆོང་ཟོག་དྲུང་འཕྱར་ཆོད་ཆེ་བ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལན་འབྲས་མང་བ་བཅས་
 ཕྱང་བར་བརྟེན་ཁྲིང་གསེབ་ཀྱི་ཆོང་ཟོག་ཐོན་སྒྲིང་འཕེལ་རྒྱས་འབྱོ་བར་་་་
 སྐལ་མ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་རེད། ཁོང་ཆོའི་སྐལ་མའི་འོག་ཁྲིང་

གསེབ་ཆེད་ལས་ཅན་དང་། ཚོང་ཚོག་ཅན། དྲིང་རབས་ཅན་བཅས་སུ་
འགྱུར་བའི་འཕེལ་རིམ་མཚུགས་སུ་འགྲོ་ངེས་རེད།

(3) ཆེད་ལས་དུད་ཆང་ནི་ཁྱོད་ཁྱིམ་དང་ཁྱོད་གསེབ་གྱི་དཔལ་...
འབྱུང་འཕེལ་མཐུད་བྱེད་པ་དང་། ཁྱོད་ཁྱིམ་དང་ཁྱོད་གསེབ་ཁ་
འབྲལ་བ་དེ་མེད་པ་བཟོ་བ། ཁྱོད་ཁྱིམ་དང་ཁྱོད་གསེབ་གྱི་དཔལ་འབྱུང་
གཅིག་ཡུར་ཡོང་བའི་ཕྱགས་སུ་མཐུན་སྦྱར་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་བར་སྐུལ་.....
འདེགས་བྱེད་པ་བཅས་གྱི་སྒྲུབས་ཕྱགས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དུས་མཚུངས་
སུ་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་ནི་ཁྱོད་ཁྱིམ་དང་ཁྱོད་གསེབ་བར་གྱི་བྱེད་པར་ཆེན་...
པོ་གསུམ་རྒྱུད་དུ་གཏོང་བའི་ལས་བྱ་འཚོལ་མཁན་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཁྱོད་
གསེབ་དུ་བཟོ་ལས་དང་། ཚོང་ལས། འགྲིམ་འགྲུལ། ཞབས་ཞུ་ལས་
རིགས་སྟེགས་གཉེར་མཁན་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་ཁག་གཅིག་ཐོན་ཡོད་པ་དེ་...
དག་ནང་ནས་ཁྱོད་ཁྱིམ་དང་ཁྱོད་གསེབ་གྱི་བར་དུ་བྲིན་ཚོང་དང་འགྲིམ་...
འགྲུལ་བྱེད་མཁན་ཆེད་ལས་དུད་ཆང་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཁྱོད་གསེབ་དུ་
ཞིང་ལས་ཐོན་རྩིས་ཉེ་ཚོང་བྱེད་སའི་ཚོང་ར་གསར་པ་ཁག་ཅིག་གསར་...
འཛུགས་བྱས་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཐད་ཀར་ཁྱོད་ཁྱིམ་དུ་ཚོང་གཉེར་
དང་། བཟོ་བྱ་འཛུགས་གཉེར། འགྲིམ་འགྲུལ། ཞབས་ཞུའི་ལས་དོན་
ཐོལ་མཁན་གྱི་ཁེ་ལས་པར་གྱུར་པ་རེད། དེ་ཚོས་ལག་ལེན་གྱི་ནང་ནས་
ཆན་རིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་དང་བེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་ཤེས་བྱའི་ཆུ་ཚད་རྒྱན་མ་ཆད་...
པར་མཐོ་དུ་བཏང་སྒྲུབས་ཐུང་བའི་ངལ་རྩལ་བྱེད་མཁན་བར་གྱི་བྱེད་པར་
ཉེན་རེ་བཞིན་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

(4) ཆེད་ལས་དུད་ཆང་མང་པོ་ཞིག་ནི་བསམ་བའི་དཔལ་ ཡོན་...
འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་མཁན་དཔེ་དམག་ཀྱང་རེད། ཁོང་ཚོས་སྒྲི་སེམས་འཁོལ་

བའི་ངང་ནས་དང་གི་བྱེད་སྤྱོད་ལས་དང་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་དང་ལག་ལེན་……
བྱས་ཏེ་རྩལ་བཅོན་ཆེན་པོས་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངག་ཉེ་གན་ཀྱང་དང་ཐུན་མོང་གི་
ལས་འགན་ལེགས་འགྲུབ། དབུལ་སྤོང་ཅལ་སྤེལ་བྱས་ནས་མི་དེ་བས་
མང་བ་ཞིག་ལྷན་འགྲུལ་གྱི་ལམ་དུ་བྲིད་སྟོན་སྟེགས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
ཁོང་ཚོ་ལྷན་པོར་འགྲུལ་དུས་ཀྱལ་ཁབ་མ་བརྗེད་པར་རྩལ་བཅོན་གྱིས་ཀྱལ་
ཐུན་རྩལ་ལེན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕན་བདེ་དེ་བྱ་བ་ཞལ་སྟོན་ཚོགས་སྤེལ་ཏེ་
སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བར་སློ་རྩལ་གང་ཡོད་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཆེད་ལས་དུད་ཅང་འཕེལ་ཀྱས་ཕྱང་བས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་དཔལ་……
འབྱོར་གོམ་གང་མདུན་སྤྱོད་གྱིས་དར་ཀྱས་གྲོང་འཕེལ་ཕྱང་སྟེ་གྲོང་གསེབ་……
གྱི་ཚང་ཚོ་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་ཀྱས་འགྲོ་བར་སླུལ་མ་ཐེབས་པར་བརྟེན་……
དང་དང་སྤྱོད་གཞུང་གིས་སྟོན་ལ་ལྷན་པོ་ཆགས་པའི་ཆེད་ལས་དུད་ཅང་……
དག་ལ་ལྷན་པོས་མ་ཚོལ་མེད་གྱིས་ཀྱབ་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་མི་
ཁ་ཤས་གྱིས་ཞེས་དང་མིག་སྒྲིལ་ཁོ་ཕན་ཁོ་ནར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་ལས།
སྤྱི་ཚོགས་དང་ལྷན་པོ་ཁོ་ཕན་ལ་བསམ་སློ་མི་གཏོང་བར་གཞུང་གཞི་……
ཞེས་ཕན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་སྤྱི་ཚོགས་འགལ་ལྷན་འགལ་ཁྱང་
བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཚང་ཚོ་དཔལ་འབྱོར་
འཕེལ་ཀྱས་གཏོང་བའི་སྟོན་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་འགྲོ་ཆེད་ལས་དུད་ཅང་གིས་……
ངས་པར་དུ་ཤེས་བྱ་ངས་ཅན་ཞིག་ཁྱང་དུ་ཅུད་པ་བྱེད་དགོས་པར་མ་ཟད།
ད་དུང་དང་གི་སྤྱོད་ལས་དང་། ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅའ་སྤྱོད་སྤྱོད་དགོས་ཅུས་
ཀྱི་ཆན་རིག་དང་རིག་གནས་ཤེས་བྱ་སྤོང་སྤོང་བྱེད་དགོས་པའི་གསལ་བཤད་
ཕྱང་བ་རེད།